

BÖLÜM 17

KOMEDİ FİLMLERİNDE GÜLDÜRÜ UNSURUNUN OLUŞTURULMASINDA MİZANSEN ÖĞELERİNİN KULLANIMI: G.O.RA VE A.R.O.G FİLMLERİ ÖRNEĞİ

Fulya ÖYAN¹
Özcan DEMİR²

GİRİŞ

Komedi filmleri sinemada seyirci tarafından izlenilen ve tercih edilen bir tür olarak kabul edilmiştir. Tür olarak tercih edilmesinin nedenleri arasında insanların günlük yaşantılarındaki koşuşturmacalardan, stresten kurtulmak, ailecek bir arada keyifli vakit geçirmek gibi nedenler komedi filmlerinin tür olarak tercih edilmesinde önemli bir faktör olmuştur.

Lumiere Kardeşlerin 28 Aralık 1985'te Paris'te düzenledikleri ilk gösteri de yer alan L'Arroseur arrose ya da diğer adıyla Le Jardinier (Bahçıvan- Kendi Kendini Sulayan Bahçıvan) gösterilen kısa film ilk güldürü filmidir. Gösterilen filmde ki hikâyede bir metine dayalı mı yoksa tamamen doğal akışında olan bir anın kayıt altına alınıp alınmadığı bilinmiyor. Filmde yaramaz bir çocuğun su akan hortumdaki suyu kesmesi suyun kesildiğini fark edince hortuma bakmaya giden bahçıvanın çocuk tarafından kandırılıp ıslanmasını anlatır. Filmdeki bu saflık, kurnazlık, ıslanma, kovalamaca ve sakarlıklar izleyicide gülme eylemi olarak karışık bulmuştur (Makal, 2017, s. 25-26).

“Dünya sinemasında komedi ilk olarak Fransız Sineması'nda görülmüştür.... Filmlerde genel olarak halk güldürüleri temsil edilmiştir (Akt. Öztürk, 2016, s. 65)”. 1914'lere kadar Fransız sinemacılar güldürü sanatçıları hakimdir. Fransız güldürücülerden; Andre Deed ve Leonce Perret dönemlerinin popüler sanatçılarıdır. Bu sanatçılar, sevilen ilk güldürü tiplerini yaratmış ve canlandırdıkları

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, oyanfulya@gmail.com, ORCID iD: 0009 0004 6528 8401

² Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, İletişim Bilimleri AD., ozcandd@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-9273-7672

Komedi filmlerinde sahneler mizahi amaca hizmet etmek üzere kurgulanmaktadır. Bu şekilde, sahnenin mizahi yönü güçlendirilmekte ve mizansen öğeleri, filmin konusuna göre abartılarak seyirciye sunulmaktadır. Ancak burada önemli olan, tüm mizansen öğelerinin doğru bir şekilde kullanılmasıdır. Bu bağlamda, metinsel çözümleme tekniği kullanarak mizansen öğelerinin değerlendirildiği G.O.R.A. ve A.R.O.G. filmleri doğru kompozisyonun ve mizansenin nasıl oluşturulacağına dair önemli örnekler sunmaktadır.

Filmde kullanılan temaları destekleyen mekân, dekor, aksesuar, kostüm, makyaj, aydınlatma, renk, ses efektleri ve çerçeve gibi unsurlar uygun şekilde bir araya getirilerek güldürü unsurunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu unsurların her biri, filmin mizahi etkisini güçlendiren birer araç olarak işlev görmektedir ve seyircinin filmle kurduğu etkileşimi derinleştirmektedir. Yapılan araştırma ve film analizleri, komedi filmlerinde güldürü unsurunun etkili bir şekilde oluşturulabilmesi için mizansen öğelerinin doğru bir biçimde kullanılması gerektiğini ve bunun sonucunda seyircide gülme eyleminin meydana gelebileceğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- Bayram ve Solak, Y. v. (20204). Türk güldürü sinemasında yaşanan değişimlerin tarihsel süreç içerisinde incelenmesi. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(2), 341-367.
- Butler, A. M. (2005). *Film çalışmaları* (Cilt 6). (A. Toprak, Dü.) Kalkedon Yayıncılık.
- Husrevoglu, T. (2019). *2010 sonrası Türk sinemasında komedi türü : Onur Ünlü Sineması Örneği*. Yüksek lisans, Maltepe Üniversitesi, Radyo , Sinema ve Televizyon, İstanbul.
- Kıral, S. (2014). Sessiz ve sesli sinemanın ilk yıllarında güldürü. *Marmara İletişim Dergisi*, 10(10), s. 221-232.
- Köksal, S. (2017). *Sinemada yapım ve yönetim*. Delta Yayınları.
- Lenos ve Ryan, M. v. (2014). *Film çözümlemesine giriş*. (E. S. Onat, Dü.) Deki Basım Yayım.
- Makal, O. (2017). *Yönetmenleri ve filmleriyle gülmenin sineması* (Cilt 1). Hayalperest Yayınevi.
- Özden, Z. (2004). *Film eleştirisi film eleştirisinde temel yaklaşımlar ve tür filmi eleştirisi* (Cilt 2). İmge Kitapevi.
- Özen, Ö. (2023). Sinema televizyonda makyajın kullanımı ve etkisi. *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi*, 5(12), 87-102.
- Öztürk, D. (2016). *Türk Sineması'nda kara komedi filmlerde kadın temsili: Onur Ünlü filmlerinin çözümlemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Radyo,Televizyon Ve Sinema , Konya.
- Sözen, M. (2017). Anlatımsal Bir öğe olarak sinemada ses efektleri: Tanımlamalar, Filmler, çözümlemeler. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(61), 477-503.
- Yılmazok, L. (2018). *Bir film nasıl tasarlanır ?* Es Yayınları.
- Yolal ve Sırrı Yılmaz, S. v. (2023, 05 31). Görsel Hikaye anlatımı ve mizansen : “Gölgeler İçinde “ filmi örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(1), s. 47-68.
- Zengin, F. (2020). Fotojenik Makyajdan plastik makyaja 2000’li yıllar öncesi Türk sinemasında makyaja genel bir bakış. *Erciyes İletişim Dergis*, 7(1), 345-368.